

Strategi for arbeidet med EU Ecolabel 2024

EU Ecolabel er det offentlige europeiske miljømerket som forvaltes av den Europeiske Kommisjonen i samarbeid med EUs medlemsstater og EØS-landene. Miljømerkeordningen ble opprettet i 1992. Reglene for ordningen er fastsatt ved Rådets og Parlamentets forordning EC/66/2010. Miljømerking Norge ble oppnevnt som norsk ansvarlig organ i 1995 i henhold til den daværende forordningen, og har representert Norge siden.

EU Ecolabel administreres av den Europeiske Kommisjonen som også har sekretariatet. Selve kriterieutviklingen ble i forbindelse med revisjonen av forordningen i 2010 lagt til Kommisjonens eget Joint Research Center, JRC i Sevilla, Spania.

EU har tatt initiativ til å forbedre sammenhengen mellom de forskjellige miljøpolitiske virkemidlene, og det arbeides for at EU Ecolabel skal bidra til det generelle rammeverket for bærekraftig produksjon og forbruk. EU Ecolabel fremheves som en viktig brikke innen sirkulær økonomi der det spesielt pekes på EU Ecolabels rolle innen offentlige innkjøp og som benchmark for «Environmental Excellence».

European Union Ecolabelling Board (EUEB)

EUEB er det overordnede styrende organ for ordningen der representanter fra EUs medlemsstater og EØS-landene møtes. Miljømerking Norge deltar på vegne av Norge. I tillegg har en rekke interesserte parter oppnevnt representanter til EUEB, og disse deltar på lik linje med medlemslandene/EØS-landene.

Bureau Européen des Consommateurs (BEUC)

EUROCOOP

European Environmental Bureau (EEB)

Business Europe

European Association of Craft, Small & Medium-sized Enterprises (UEAPME)

EUROCOMMERCE

EUEB ledes av en valgt representant blant EUEBs medlemmer. Formannen velges for 2 år ad gangen, og Ineke Vlot fra Nederland er gjenvalgt i mai 2022.

EUEB gir råd og assistanse til Kommisjonen vedrørende implementering av forordningen. EUEB diskuterer også forslag til miljøkrav og er en del av den forberedende saksbehandlingen før kriteriedokumentene går til avstemning blant medlemslandene i Regulatory Committee.

EUEB har tidligere hatt tre møter i året, men i 2024 er det planlagt to: i uke 16 (april) og i uke 48 (november).

Regulatory Committee (RC)

Komiteen er opprettet i henhold til EUs «comitology». Her møtes medlemslandene for å fatte vedtak om nye og reviderte krav til miljømerking. Norge har formelt ikke rett til å møte eller tale i komiteen, men Miljømerking får likevel delta og uttale seg om Norges posisjon. I desember 2017 endret Kommisjonen praksisen med at Norge kunne delta under hele møtet i komiteen, og vår representant må nå forlate møtet under selve avstemningen. Dette er i tråd med EØS-avtalens bestemmelser.

Ad hoc working groups (AHWG)

I henhold til forordningen skal forslag til kriterier for tildeling av miljømerket diskuteres i en arbeidsgruppe der alle interesserte parter er invitert. Det opprettes derfor en AHWG for hver produktgruppe som det skal utvikles kriterier for, og når disse skal revideres. Joint Research Center, Sevilla, utarbeider tekniske rapporter samt forslag til miljøkrav for produktgruppen, som presenteres og diskuteres i arbeidsgruppen. Fra Norge deltar Miljømerking på disse møtene for relevante produktgrupper, og deltagelsen prioriteres da vi her kan få innflytelse til tross for at vi ikke har stemmerett i Regulatory Committee.

Competent Body Forum (CB-Forum)

CB-Forum ble opprettet som et uformelt organ av og for de ansvarlige organene da det var behov for et lukket forum der søknadsbehandlingen kunne bli diskutert. Norge var en av initiativtagerne til forumet og ledet forumet i årene 2005-2010. Formålet er å harmonisere behandlingen av lisenssøknader, og utveksle erfaringer mellom deltakerlandene. CB-Forum er et svar på forordningens artikkel 4.4 som skal sikre at søknadsbehandlingen gjøres på en konsistent måte. Forumet tar opp alle spørsmål som de ansvarlige organene måtte ha til tolkninger av kriteriene og kravene, og til dokumentasjonen som skal sendes inn med søknad om lisens på EU Ecolabel. Av hensyn til søkerne, er forumet lukket for andre enn de ansvarlige organene og Kommisjonen. Forumet initierer forslag til endringer og forbedringer av miljøkravene der dette er nødvendig.

Hovedstrategi for Norges deltagelse i arbeidet med EU Ecolabel

Miljømerking Norges arbeid skjer i samsvar med Instruks om utredning av statlige tiltak (utredningsinstruksen) av 19. februar 2016.

Nødvendig forankring av norske standpunkter skjer i samråd med Barne- og familiedepartementet og Klima- og miljødepartementet.

1. Utvikling av strenge og relevante miljøkrav

Det viktigste Norge kan bidra med til EU Ecolabel er å utvikle strenge og relevante krav til alle relevante produktgrupper som det arbeides med. Miljømerking Norge har god kompetanse på de fleste produktgrupper EU ønsker å lage miljøkrav for. Miljømerking har også relevant erfaring når det gjelder hvordan kravene virker i praksis gjennom arbeidet med det nordiske miljømerket Svanen. Miljømerking har derfor prioritert deltagelse i Ad Hoc Working Groups og i European Union Ecolabelling Board.

2. Bidra til utviklingen av EU Ecolabel

Gjennom arbeidet med Svanemerket, har Miljømerking Norge lang erfaring med hva som skal til for at en miljømerkeordning skal fungere best mulig. Norges representant er derfor en aktiv bidragsyter til policy- og strategidiskusjoner i European Union Ecolabelling Board, og i eventuelle arbeidsgrupper som nedsettes av den europeiske kommisjonen hver gang forordningen skal revideres.

3. Behandle søknader om lisens på EU Ecolabel

De ansvarlige organene i hvert land behandler søknader om lisens for å benytte EU Ecolabel fra produsenter i sitt eget land, og fra produsenter som ønsker å selge sine produkter i landet. Miljømerking Norge tar imot slike søknader og innvilger lisens til norske og utenlandske søkere.

I Norge har vi pr 31/12-2023 13 lisenser (tekstil 11 og kopi- og trykkpapir 2). Det er 7 søknader under behandling. Dette omfatter søknader om utvidelse av lisensomfanget og endringer og to helt nye søknader på møbler og tekstiler.

Arbeidsplan

Planen for kriterieutviklingen er vist i tabellen nedenfor, der R står for revisjon av allerede eksisterende produktgrupper og N betyr nye produktområder. Flere revisjoner er utsatt pga Kommisjonens arbeid med Grønn giv og fokus på å strømlinjeforme EU Ecolabel med andre EU-instrumenter som den nye økodesignforordningen.

Kriterieprosjekt	Kriteriearbeid planlagt/pågår	Planlagt vedtatt i Reg. Com
Finansielle produkter (N)	2019-2021 Ferdigstillelse utsatt pga. EUs taksonomi som ikke er klar	

Gulvbelegg av tre, kork og bambus (R)	Kriterier forlenget til 31.12.2026 Oppstart utsatt pga. potensiell synergi med ny økodesignforordning	
Møbler og madrasser (R)	Kriterier forlenget til 31.12.2026 Oppstart utsatt pga. potensiell synergi med ny økodesignforordning	
Tekstiler (og sko?) (R)	2023	2025
6 produktgrupper av rengjøringsmidler (R)	2023	2025
Maling (R)	2023	2025

EU Ecolabel skal bli bedre kjent

Øke kunnskapen om EU Ecolabel hos forbrukere

Det er et mål om på sikt å gjøre EU Ecolabel bedre kjent i den norske befolkningen. En norsk forbrukerundersøkelse gjennomført på oppdrag for Miljømerking Norge (Opinion 2023 med datainnhenting fra Norstat) viste at kjennskapen til EU Ecolabel har falt noe, fra 24 til 18 prosent.

Her er det et klart forbedringspotensial, men skal det bli vesentlige forbedringer er det behov for mer ressurser til markedsføring og kommunikasjon om ordningen. Det er også en kompliserende faktor at vi har svært begrenset informasjon om hvilke EU Ecolabel-merkede produkter som finnes i norske butikker og hos leverandørene i proffmarkedet.

Vi har oversikt over de 13 norske lisensene (som i hovedsak er produkter for bedriftsmarkedet), men vet ikke hvilke sertifiserte produkter som ellers er tilgjengelige for norske forbrukere. Produktlisten på EU Ecolabel sine nettsider er organisert etter sertifiseringsland, men inneholder ikke informasjon om hvor produktene blir solgt. Derfor er det krevende å skulle informere forbrukere om hva som finnes.

Påvirke innkjøpere til å etterspørre EU Ecolabel

I offentlige anskaffelser er EU Ecolabel likestilt med Svanemerket. I dag administrerer Miljømerking Norge *Nettverk for miljømerket innkjøp*. Her er 30 av landets større innkjøpere med. Formålet med nettverket er å bidra til at innkjøpere i større grad etterspør varer og tjenester med troverdige miljøsertifiseringer. Nettverket er merkeuavhengig. EU Ecolabel brukes allerede i dag av nettverksmedlemmene og andre offentlige innkjøpere, men vi ønsker å

tydeliggjøre EU Ecolabels potensial som innkjøperverktøy. Dersom innkjøpere får større valgmuligheter, kan det på sikt bidra til økt antall valgbare miljømerkede varer og tjenester på det norske markedet.

Vi erfarer at det er krevende for innkjøpere å orientere seg i utvalget av EU Ecolabel-merkede produkter. Vi vil prøve å bidra til at denne situasjonen blir bedre, og mener at dette er svært viktig for å øke bruken av og troverdigheten til merket. En hovedutfordring for innkjøpere er at det er komplisert for innkjøpere å kontrollere lisensnummer for EU-Ecolabelprodukter i [Ecat-databasen](#). Vi kjenner til at det er en utfordring å holde databasen oppdatert. Dette kan forårsake at feil tilbydere gis oppdrag i store offentlige anbud, noe som er svært alvorlig med tanke på merkeordningens troverdighet og gjennomslag.